

Bawula-langwa jurra eningadinuba-wiya ni-larrkamurra Dimidi-wa

¹ Ngayuwa ningena Bawula ning-arrikarrenama enena ayakwa nungkuwa-wa, Dimidi. Aburnaja wunalakina-kiya Neningikarrawara akwa Jesus Christ nenu-wekbalyinuma ngayuwa ningibina ningenikilarrkilarrka Jesus Christ-langwa. Bu-makama ngayuwa ningeniki-yarrkbaliji-yada ayakwa Jesus-langwa warnumamalyu-wa ababurnu-wa angalya. Neningikarrawara-ka nakina ngarren-enibikama ngakwurruwa akwa nakina-bina Jesus Christ akenuwurraku-warakinama ngakwurruwa Neningikarrawara-langwu-wa angalya abalkaya.

² Nungkwaja wuburre-ka nganyangwa ningkenikuwarrka ningkakina, mena ngayuwa ningeningadinuba-wiya yirra-maka-mubaba ayakwa Jesus Christ-langwa-langwa nungkuwa-wa. Kembirra arakba nungkuwa ningku-werrikambilyama ningkakina enuwa-manja aduwaba.

Nganja ningarra-ngayindenama wunalakina Nungwanyungwa Neningikarrawara akwa Jesus Christ ngakwurra-langwa Nubungkawa kenu-marngkirradinama nungkuwa-manja wunalakina akwa ngawa ken-errukwulinama

nungkuwa akwa ngawa
kabumini-lyurkwakinama nungkwa-langwa
yukwudukwuda.

Ayarrkikalya-langwa ayakwa

³ Ningi-likenu-manja lukwakwa ngayuwa engembu-wa Mejideniya, yirra-rringkama nungkuwa yakwujina Ebijija-manja akwa ningi-yamama ngayuwa nungkuwa-wa, “Ambilya yelakwa ngawa Ebijija-manja,” ningi-yamama. Yirr-angkijiranguma ngayuwa nungkuwa-manja, kembirra yakwujina ngawa ningk-ambilyuma ningkakina. Yirra-ngayindename-ka yakwujina ngawa k-ambilyama nungkuwa, mena-baba wurrukwala wurruminakina angalya warnumamalya narr-akakirumakina-mubaba ayarrkikalya ayakwa wurrukwala-manja warnumamalya. Awurrariye-ka akina. Kembirra ka-makina ningkakina amurndakenena ayakwa nganyangwa aburruwa-wa. “Nara akakirumakama ayarrkikalya ayakwa warnumamalya-manja,” ki-yamina ningkakina. “Nare-ka e-yamama,

⁴ akwa nare-ka engkirrikuma eningawurrumalyu-wa alawudawarra akwa a-lyangmurukwajuma warningarakburakba-kiya-manja warnimikirra warnumamalya-langwa-manja. Yik-engkingirrikaja-manja ngawa amurndakakinu-wa, kembirra yiki-bibeyinama kirrakina. Ngalaja amukwiyadakina ayakwa nara a-mamurikajuma ngakwurruwa-manja

kajungwa ak-eningmidini-yada amurndakibina Neningikarrawara akeni-ngayindenama nakina ngarniki-yami-yada. Umba aku-werrikambilya-manja enuwa-wa, kembirra ngarningma ngarna amurndakibina Neningikarrawara akeni-ngayindenama nakina ngarniki-yami-yada ngakwurrurwa,” ki-yamina nungkuwa wurrumurndakibina-manja warnumamalya.

⁵ Ki-yengbinama ningkakina amurndakakina ayakwa kajungwa ka-lyelyingmajeyini-yada wurruminakina angalya warnumamalya. Karruma-wilyakina-manja meningaba mangma mamungkwur•da, akwa ke-yamina-manja amurndakibina kuw-eningmidinama wurrakina eningaba akina, akwa ka-werrikambilya-manja Neningikarrawaru-wa, kembirra akwulyelyingma amamalya karru-wilyakinama wurrakina.

⁶ Akena wurrukwale-ka wurruminakina angalya warnumamalya nara arakba e-yamama amukwiyadakina aduwaba, umba narri-yarrkiyarrrkingirrajuwama enubuwakida-murra ayakwa. Wurrakina wuburra ne-yaminama wurribina warnumamalya na-marrawarnama akwa narri-larrkuwabijinama.

⁷ Narra-ngayindenama wurrakina warnik-eningmika Neningikarrawara-langwa ayakwa eningarumuruma wurrukwalu-wa warnumamalya, akena nare-ka wurrakina a-mumiringkama ebina ayakwa ne-yengbinama. Ayarrkumarngba ayakwa aburra-langwa

wuburra aringkawa-langwa warnumamalya,
akena wurrikikamarre-ka wurrakina.

⁸ Ngakwurraja ngarna ngarningma
Neningikarrawara-langwa ayakwa
eningarumuruma eningaba akina
aki-yarrkuwarakina-mulangwa akina
ambaka-langwa ngakwurruwa.

⁹ Ngarningma ngarna amurndakakina ayakwa
eningarumuruma na-ngekburakajungwunuma
nara warninginingaba-langwa warnumamalya
umba wurruwurrariya-langwa wulkwa
warnumamalya. Na-ngekburakajungwunuma
akina wurruwurrariya-langwa
warnumamalya wurribina
nenumini-yarrkuwurrena-murrilangwa ayakwa
Neningikarrawara-langwa akwa ngarningka
narramini-yarrkuwurrena-murrilangwa
wurrukwala-langwa ayakwa ngalajukwaba.
Wurrakine-ka warnumamalya nenu-kwunama
mirirrba Neningikarrawaru-wa.
Nenu-wirrikbinama wurrakina enuwa-wa, akwa
nuw-ambilyama erribirre-ka. Awurruwurrariya
ne-yaminjaminama ngawa wurrakina.
Wurrukwala wurramukwiypadakina
warnumamalya na-lamukwarridiname-ka
wurrukwala-manja warnumamalya, akwa
ngarningka narra-wardenama
narra-jungwajinama wurrungwarringba-manja
akwa wurrirndarringba-manja.

¹⁰ Akwa na-rndirndirrkeyiname-ka erribirra
wurrakina. Narri-ngekbungekburakinama
eningerribirra awurruwurrariya
wurramukwiypadakina warnungkwarba iya

wurridarringka aburra-langwa-manja warnumadangkwa. Akwa ngarningka nuw-angmadama wurrukwala warnumamalya akwa narra-lyumadikinama-da. Akwa ne-yengbinama ekikalya ayakwa akwa namini-kadikajeyinama ayakwa wurrukwala-langwa. Ne-yaminjaminame-ka wurrakina amukwiyadakina eningerribirra awurruwurrariya. Umba eneja nakina Neningikarrawara ngarren-akakirumakama ngakwurruwa ngarniki-yama-langwa eningaba.

¹¹ Akwa Neningikarrawara nakina nginu-kwama ngayuwa-wa eninginingaba ayakwa kajungwa ningeniku-maki-yada ngayuwa wurrukwala-manja warnumamalya. Akwa narume-ka numikbiyiya nilyengma nakina akwa ngakwurraja akini-yangmarngkwajinama enuwa-wa.

*Bawula neni-yangmarngkwajuwa-mulangwa
Neningikarrawaru-wa ena-langwa-langwa
akwerrukwula*

¹² Nganja ningena ningeni-yangmarngkwajinama Jesus Christ ngakwurra-langwa Nubungkawa. Nakina-bina ngini-ngbudirrkama ngayuwa kajungwa kinuminu-war•deni-yada ena-langwa warka. Akwa ningeni-yangmarngkwajinama nakina mena nginu-werrungwur•dena-mubaba akwa nu-wekbalyinu-mubaba ngayuwa kajungwa ningenikuminu-war•di-yada ningena ena-langwa.

13 Ningi-yengbiyenginuma ayakwa awurruwurrariya ena-langwa-langwa adinuba-wiya akwa ningenu-wirrikbama. Kembirra ningi-ngekburakama awinyamba Neningikarrawara-langwa-manja warnumamalya. Ninguwarnkarnyerre-ka ngayuwa akwa ningu-ngkweningabakajungwunuma. Akena eneja Neningikarrawara n-errukwulinuma ngayuwa mena ningeningbala-baba ambaka ningakina Jesus ena-langwa Nenikuwenikba, akwa kembirra ningeningbala-wiya ningi-yamama awurrariya ngayuwa.

14 Biya kembirra Neningikarrawara ngakwurra-langwa nu-marngkirradinume-ka ngayuwa-manja. Nginu-mamurikajuwama nakina kajungwa ku-werrikambilyi-yada ngayuwa Jesus Christ-manja akwa ki-lyelyingmini-yada wurrukwala-manja warnumamalya, mena ngarrababurna-langwa ngarnumamalya akwa Jesus Christ ngarri-yakeyina-mubaba ngarruwurrakawura-ma ngarna.

15 Eneja Jesus Christ ni-dirrirnduma nakina angubina-langwa ngakwurruwa-wa yenjerra enenu-wa angalya kajungwa nenik-enibiki-yada nakina ngakwurruwa ngarruwurrariya ngarnumamalya. Akine-ka ayakwa alyangmandukwuna. Kembirra ngakwurraja ngarnumamalya ak-engkirrikajama angwurra akinu-wa. Umba ngayuwe-ka ningena ninguwurrariya ningilyengma.

16 Akena eneja Neningikarrawara

n-errukwulinuma ngayuwa kajungwa Jesus Christ kenu-wilyakajini-yada wurrukwala warnumamalya kin-embimbirrarina-mulangwa aburruwa-wa. Nakine-ka Jesus Christ n-embimbirrarinuma ngawa ngayuwa-wa, ningibina-murrada ninguwurrariya ningilyengma, yanda-langwa ninguwerrikambilyuma enuwa-manja. Neni-ngayindanguma nakina wurrukwala warnumamalya kuw-eningmidini-yada wurrakina kin-embirrarina-mulangwa aburruwa-wa aburrajukwaba, wuburre-ka n-embirrarinuma ngayuwa-wa. Kin-embirrarinama nakina aburruwa-wa ka-werrikambilya-murruwa enuwa-manja akwa ken-enibikinama nakina warningangkawura.

¹⁷ Akini-yangmarngkwajinama ngarna Neningikarrawaru-wa ngakwurra-langwu-wa Nubungkawa. Nakine-ka nu-bungkawadinama neningangkawura nakina. Nara nakina a-jungwuma umba kin-ambilyama neningangkawura ngawa nakina. Nare-ka ngarna a-rringkama nakina ngakwurra-langwa-murra menba, umba enuwa yimbukwa Neningikarrawara nakina. Kembangbirra ngenuwerrikiyangmarngkwajiname-ka enuwa-wa ngarningangkawura mena narrubuda niliyengma nakina. Amandangwa.

¹⁸ Nganyangwa wuburra ningkenikuwarrka ningkakina, akwa ki-yamina nungkuwa amurndakibina yirra-makinama ngayuwa nungkuwa-manja, mena ningi-yuwarna-mubaba ngayuwa amurndakibina ayakwa

Neningikarrawara
 nenu-ngwurrkumambambijuwama
 wurrukwalu-wa warnumamalya adinuba-wiya,
 ebina-wiya ne-yengbinu-manja wurrakina
 ayakwa nungkwa-langwa-langwa.
 Yikinu-wardiyina-manja nungkuwa akwa
 Namukwa, kembirra ki-yakuwerribikajama
 ambaka-langwa amurndakakinu-wa ayakwa
 ne-yengbinu-murruwa wurrakina.

¹⁹ Akwa ku-werrikambilyama ningkakina
 ngawa Jesus Christ-manja akwa ki-yaminama
 amurndakibina eningaba
 ningk-eningmidinu-mulangwa ningkakina.

Aburraja wurrukwala warnumamalya
 warningma wurrakina ebina eningaba
 warniki-yami-yada akena nare-ka ke-yama akina
 umba nuw-arriyakajungwunuma
 awurruwurrariya-langwa. Kembirra aduwaba
 nara arakba a-werrikambilyuma wurrakina
 Neningikarrawaru-wa.

²⁰ Aburnaja wunalakina wunambilyuma-kiya
 wunenungkwarba-kiya Yemineyija akwa
 Alijanda neni-yaminjamama amukwiyyadakina
 awurruwurrariya aburnajukwaba. Umba nganja
 ningenu-kwama wunalakina
 wunenumamalya-kiya Namukwu-wa-da,
 kajungwa nakina Namukwa
 kenu-war•dikini-yada aburnuwa-manja-da.
 Kembirra aminakina-langwa
 ken-eningmidinama wunalakina neni-yamama
 awurrariya akwa kembirra nara arakba
 e-yengbuma wunalakina ayakwa
 awurruwurrariya

Neningikarrawara-langwa-langwa-da.

2

*Aku-murndukwuna-mulangwa ngarna
jebija-manja*

¹ Kwuja, Dimidi! Karningerribirra
karnumamalya yiku-buriyamina-manja
Neningikarrawaru-wa, ngarra-ngayindenama
ngayuwa yikini-yangmarngkwajini-yada
Neningikarrawaru-wa akwa
yikini-yendabaji-yada kirrakina
yikinu-marrakbakini-yada
Neningikarrawaru-wa kajungwa
neniku-kwi-yada ngarrababurna-langwa
ngarnumamalya amurndakibina
ngarri-ngayindena-mulangwa.

² Yikaminu-buriyaminama kirrakina
wurrarumuruma-langwa wurrububungkawa
akwa ngarningka wurriyukwayuwa-langwa
wurrububungkawa aburrajukwaba.
Yikaminu-buriyaminama aburra-langwa
kajungwa akab-embirrajini-yada
ngakwurruwa-manja wurrakina, akwa
aki-likaji-yada ngarna ngarnumamalya
ayarrirra-manja angalya, akwa ngarningka
akinumini-yarrkuwarakini-yada
Neningikarrawara-langwa ayakwa akwa
aki-yamini-yada eningaba.

³ Aku-buriyamina-manja ngarna
Neningikarrawaru-wa eningabe-ka akina.
Kembirra enamba-langwa arrkala
kin-engkirrikajama ayakwa ngakwurra-langwa

akwa akenu-werrungwur•denama kembirra
ngakwurruwa. Nakina-bina
ngarren-enibikinama ngarna,

⁴ akwa ngarreni-ngayindenama nakina
nenik-enibiki-yada ngarrababurna-langwa
ngarnumamalya. Akwa ngarningka
ngarreni-ngayindenama ak-eningmidini-yada
ngarna ebina alyangmandukwuna,

⁵ mena nuwilyaba-ma yimbukwa-baba nakina
Neningikarrawara umba nara-baba wurribina
wurrukwa wuburra enuwa.

Umba eneja nakina nuwilyaba-ma yimbukwa
nenumamalya akenu-wilyakinama
ngakwurruwa enuwa-wa kajungwa
ak-ambilyi-yada ngarruwurakawura-ma.
Nakina-bina Jesus Christ nibina-murrada
n-enumamalyidinuma.

⁶ Nara kinu-marrukwajungwuna nakina Jesus
umba ngarrenumini-jungwunuma kajungwa
akini-yada ngawa aken-enjungwurreni-yada
ngarrababurna-langwa ngarnumamalya.
Aminakina-langwa ngarningma ngarna
Neningikarrawara ngarreni-ngayindenama
nakina nenik-enibiki-yada ngakwurruwa
ngarrababurna-langwa ngarnumamalya.

⁷ Akwa aminakina-langwa eneja
Neningikarrawara nu-wekbalyinuma nakina
ngayuwa-manja k-ambilyi-yada
ningenikilarrkilarrka ngayuwa akwa
ka-makini-yada warnumamalya Jesus
Christ-langwa-langwa. Amandangwa akina.
Nara nganja e-kaduma umba
alyangmandukwuna ayakwa ningi-yengbinama

ngayuwa nungkuwa-wa. Ngini-larrkame-ka
 Neningikarrawara wurrumurndakakinu-wa
 warnumamalya WarningiJudiya-murru-wa
 kajungwa ningeniku-maki-yada ngayuwa
 alyangmandukwuna ayakwa aburruwa-wa,
 akwa kuw-engkirrikaji-yada
 wurrumurndakakina akwa ngarningka
 ka-werrikambilyi-yada Jesus Christ-uwa.

⁸ Kwuja, engkirrikiya nungkuwa!
 Ka-likaja-manja warnumamalya jebiju-wa akwa
 ka-murndukwuna-manja wurrakina, ningene-ka
 ningarra-ngayindenama ngayuwa
 warnungkwarba ka-buriyaminama wurrakina
 Neningikarrawaru-wa. Wurrumurndakakine-ka
 wurribina karri-ngkajikinama aburra-langwa
 ayarrka warniku-buriyami-yada nare-ka
 e-bibajuma wurrakina yardidarra-murra
 yukwudukwuda umba ka-buriyaminama
 Neningikarrawaru-wa
 yuwerrikuwarruwalya-murra yukwudukwuda
 mena ena-langwa-baba warnumamalya
 wurrakina.

⁹ Akwa ngarningka ningene-ka
 ningarra-ngayindenama wurridarringka
 nari-yada awiyebuma duwurrariya dumbala
 dibina ngarrangi-yelijinama ngarrakina umba
 kuw-awiyebeni-yada dadingaba dumbala. Umba
 nara wurrakina a-kwulyubenakajungwuma
 akawulda-ma errumungkwa-murriya akwa
 akukwulyubena-ma arnarrirnarra akwa
 dumbala duminaddirungwarna-murra
 angwarnda akwa nara e-miningkikama
 aburra-langwa mamungba.

10 Umba ka-lyangmurukweyina-manja wurrakina ke-yamina-manja eninginingaba wurrukwala-manja warnumamalya, kembirra ngalaja amukwiyadakina karraku-kwulyubenakinama wurrakina. Ka-makijeyina-manja wurrakina akwa ke-yamina-manja, “Neningikarrawara-langwa ngarnumamalya ngarna ngarribina ngeni-yangmarnngkwajinama enuwa-wa,” ke-yamina-manja wurrakina, kembirra eningaba amukwiyadakina warka ka-war•denama. Kembirra wurrukwulyubena ngawa wurrakina wurridarringka.

11 Akwa karr-akakirumakina-manja warnungkwarba wurridarringka-manja, kembirra wurrumurndakakina wurridarringka nara e-yengbuma akwa nara a-ngkweningabakajungwuma umba kuw-engkirrikajama kaba-langwiya aburra-langwu-wa ayakwa wurrakina.

12 Nare-ka nganja a-ngayinduma akakirumakama wurrakina wurridarringka warnungkwarbu-wa akwa a-lyengmanguma aburruwa-manja. Umba kuw-engkirrikajama kaba-langwiya wurrakina aburra-langwu-wa ayakwa.

13 Ningi-yengbinama ngayuwa enena ayakwa nungkuwa-wa mena Neningikarrawara neni-ngekburakama nakina Eduma neningadinuba-wiya umba Yiba arija-langwa nanga-ngekburakama nakina.

14 Umba ngalaja yingarna nara keni-kadika Eduma-manja umba dakina-manja Yiba

nanga-kadikama yakina. Umba dakina-bina didarringka nara kinginumini-yarrkuwaraka ayakwa Neningikarrawara-langwa umba yinginumini-engkirrikenuma ayakwa yingarna-langwa dakina.

¹⁵ Dadingerribirre-ka didarringka nara-manja e-yelijuma wurruk-wala-manja warnumamalya umba kingi-lyelyingmina-manja wurrakina akwa kingu-werrikambilya-manja ngawa Neningikarrawaru-wa dakina akwa kinguma-wilyakina-manja mamungkwur•da mangma, kembirra eneja Neningikarraware-ka nakina kining-enibikinama dakina didarringka karringa-ruk-wularrijina-mulangwa wurrangariya-da.

3

Warningijebija-langwa wurrububungkawa

¹ Umba aburraja warningerribirra warnungkwarba karra-ngayindena-manja ka-bungkawadini-yada Neningikarrawara-langwa-manja warnumamalya akwa karr-akwurracijini-yada wurrakina aburruwa-manja, kembirra karri-ngayindenama eningaba warka aburra-langwa. Amandangwa eningabe-ka akina warka.

² Umba numiyambena nenumamalya kinu-bungkawadinama Neningikarrawara-langwa-manja warnumamalya? Neningabe-ka kin-ambilyama nakina neningangkawura. Akwa kininga-wilyakinama nakina duwilyaba-ma

yimbukwa didarringka ena-langwa
 dadingiyenikba. Akwa ngawa
 kin-engkirrikajama nakina eningaba wulkwa.
 Akwa kini-yengbinama ambaka-langwa nakina
 numurndamurndirra nari-yada
 awinyambaduma. Ka-likaja-manja
 warningerribirra warnumamalya engka-langwa
 angalya, ken-ardijinama nakina wurrakina
 warnumamalya ena-langwu-wa angalya akwa
 keni-rukwungekburakinama wurrakina
 yakwujina. Akwa ngarningka neningaba ngawa
 nenumamalya ken-akakirumakinama
 wurrukwala-manja warnumamalya
 Neningikarrawara-langwa ayakwa.

³ Nara nakina a-bungwurriduma akwa
 a-warnkarnyerriduma wurrukwala-manja
 warnumamalya. Umba nakine-ka nenumamalya
 numurndamurndirra kini-likajama
 warnumamalya-manja, akwa
 kini-lyurkkwudinama ena-langwa
 yukwudukwuda. Akwa ngarningka nara nakina
 a-ngayinduma ababurna angwarnda.

⁴ Akwa ken-akwurrajinama ngawa nakina
 ena-langwa warnumamalya, akwa
 kinu-bungkawadinama ena-langwa-manja
 wurriyukwayuwa kajungwa
 kenumini-yarrkuwarakini-yada ayakwa
 ena-langwa nungwarringba-langwa wurrakina.

⁵ Umba nara-manja ng-akwurrajuma nakina
 ena-langwa warnumamalya, kembirra
 kini-yamarrkinama nakina nenungkarba
 ken-akwurrajinama Neningikarrawara-langwa
 warnumamalya? Nare-ka nakina-da.

⁶ Umba nara nakina eningmiduma
 Neningikarrawara awarrngkadinuba, umba
 kin-eningmidinama neningamiyerra nakina.
 Kin-eningmidina-manja nakina
 awarrngkadinuba, kembirra dukwa
 kinu-ngkweningabadinama nakina. Akwa
 kini-lyangkiyamina dukwa, “Ngayuwe-ka
 ningena ningaruma ningenumamalya.”
 Kini-lyangkiyamina-manja nakina akina
 ayakwa, kembirra enamba-langwa
 Neningikarrawara kini-yaminama nakina,
 “Nuwurrariye-ka nakina nenumamalya.”
 Arakburakba-kiya-wiya Namukwa enejukwaba
 ni-lyangkiyamama, “Ningarume-ka ngayuwa.”
 Umba nakine-ka Neningikarrawara ni-yamama,
 “Nuwurrariya Namukwa nakina.” Nara
 kembirra a-bungkawaduma namukwiypadakina
 nenumamalya Neningikarrawara-langwa-manja
 warnumamalya.

⁷ Umba nakine-ka nenumamalya nibina
 kinu-bungkawadinama
 Neningikarrawara-langwa-manja
 warnumamalya keni-rringkina-manja aburraja
 wurrumurndakakina warnumamalya wurribina
 warningbala-murumurra Neningikarrawara,
 kembirra ke-yaminama, “Neningabe-ka nakina
 nenumamalya.” Umba ke-yamina-manja
 wurrakina, “Nuwurrariya nakina,” eneja
 kembirra nara a-bungkawaduma
 Neningikarrawara-langwa-manja
 warnumamalya mena nakina Namukwa
 kenu-war•dikina-mubaba nakina nenumamalya
 akwa keni-yengkiyelijina-mubaba enuwa-wa

wurumurndakibina warningbala-murumurra
Neningikarrawara.

*Warningijebija-langwa warnikumamurikaja
warnumamalya*

⁸ Aburraja wurribina warningijebija
warnikumamurikaja warnungkwarba
kuw-ambilyama warningaba wurrakina
aburrajukwaba. Aburraja wurrukuala
warnumamalya, karra-rringkina-manja
wurrakina, ke-yaminama, “Neningabe-ka nakina
nenumamalya.” Umba nare-ka
wurumarngkambilyuma ngi-likama
wurumurndakakina warnikumamurikaja
warnumamalya. Akwa nare-ka e-bekuma
ababurna akubibeka akwa ngarningka nare-ka
a-mungwur•dangmaduma a-manguma
ababurna angwarnda wurrakina-da.

⁹ Umba karri-lyinginame-ka ngawa ayakwa
alyangmandukwuna amurndakibina
Neningikarrawara ngarren-abilyerrikama
nakina. Akwa ke-yaminjaminama ngawa
amurndakibina eningaba
nuw-eningmidinu-mulangwa wurrakina.

¹⁰ Warningerribirra warnumamalya
karri-ngayindena-manja wurrakina akina
warka, kembirra nungkuwa nungkwaja
ka-labajama wurrakina warningaba-murrikba.
Kembirra warningaba-manja ngawa,
ka-war•denama wurrakina akina warka
Neningikarrawara-langwa-da.

¹¹ Akwa ngarningka aburraja
warnikumamurikaja-langwa

wurradidingiyarrngwa kuw-ambilyama
 warningaba wurrakina aburrajukwaba.
 Aburraja karra-rringkina-manja wurrukwala
 warnumamalya, kembirra ke-yaminama
 wurrakina, “Dadingabe-ka dakina didarringka.”
 Umba nare-ka wurrakina erribirra
 ngi-yarrkuwilyakama ayakwa
 wurrukwala-langwa-langwa warnumamalya
 akwa ngi-yarrkbalijuma akina angerriba iya
 angerriba akwa a-ngekburakuma awinyamba
 umba kuw-engkirrikajama wurrakina eningaba
 wulkwa. Akwa warningaba ngawa
 kuw-ambilyama wurriyangmandukwuna
 warningangkawura wurrumurndakakina
 wurradidingiyarrngwa
 warnikumamurikaja-langwa warnungkwarba.

¹² Eneja neningjebija nenikumamurikaja
 nenungkwarba kininga-wilyakinama nakina
 duwilyaba-ma ngawa didarringka.
 Ken-akwurrainama ambaka-langwa ena-langwa
 wurriyukwayuwa akwa ngarningka
 wurrababurna-langwa warnumamalya
 ena-langwa aburrajukwaba-da.

¹³ Kinu-war•dena-manja nakina eningaba
 warka, kembirra aburraja warnumamalya
 keni-rringkinama nakina akwa ke-yaminama,
 “Eningabe-ka warka nakina nu-war•denama,”
 ke-yaminama wurrakina. Umba nakine-ka
 kini-yengbinama yimarngba-murra
 yukwudukwuda, akwa kenu-makinama nakina
 wurrukwala-manja warnumamalya
 ka-werrikambilya-mulangwa wurrakina Jesus
 Christ-uwa-da.

*Aruma-langwa ayakwa ebina
nuw-abuwarrkajungwunu-mulangwa*

¹⁴ Ngayuwe-ka ningena yirra-ngayindenama yiba-rringkinama nungkuwa. Ning-arrikarrena-wiya enena ayakwa nungkuwa-wa aduwaba, ningi-lyangkiyaminama ngayuwa ningeniki-rringki-yada adinuba nungkuwa.

¹⁵ Umba dukwa nara ningena a-rringkama warenja-bawiya ningkakina. Umba k-ambudidina-manja ningena awarrngkamiyerra, nungkwaja kembirra ki-ridimindena-manja enena ayakwa nganyangwa k-eningmidinama ningkakina ebina-langwa aki-yamina-mulangwa ngakwurruwa Neningikarrawara-langwa ngarnumamalya. Ngakwurraja Neningikarrawara-langwa ngarnumamalya ngarna. Akwa nakina-bina nibina Neningikarrawara neniba aduwaba akwa neningangkawura. Akwa ngarrakina-bina ngarnumamalya Neningikarrawara-langwa ngarribina ngarri-lyinginama amurndakakina ayakwa alyangmandukwuna Neningikarrawara-langwa-langwa akwa ngarri-yarrkinyungwurrakinama akina.

¹⁶ Umba ngalaja ebina ayakwa Neningikarrawara-langwa eningabe-ka amandangwa. Arume-ka ayakwa ebina nuw-abuwarrkajungwunuma ebina-wiya ngarraku-makama ngakwurruwa-manja Jesus Christ-langwa-langwa:

Ni-likenuma nakina enenu-wa angalya,
 n-enumamalyidinuma nakina, akwa
 ngarnumamalya wuburra ni-yamama
 nakina.

Ngalaja Neningikarrawara-langwa
 Amawurrina ngarraku-wilyakajuwama
 ngakwurruwa-manja nakine-ka Jesus
 ni-yama-mulangwa ebina
 neni-ngayindanguma Neningikarrawara
 neni-yama-langwa nakina.

Aburraja Neningikarrawara-langwa
 warnikumamurikaja neni-rringkama
 nakina.

Aburraja wurrukwala warnumamalya
 Neningikarrawara-langwa narra-makama
 arakba aduwaba ena-langwa-langwa
 wurrukwala-manja warnumamalya
 eminingka-manja iya eminingka-manja
 angalya.

Umba aburraja wurrukwala warnumamalya
 wurribina-murrada
 amurndakakina-manja ngawa angalya
 warningma arakba nakina Jesus
 Neningikarrawara-langwa
 Nenikuwenikba nakina.

Eneja kembirra nakina Neningikarrawara
 neni-lawurrakajuwama arakba Jesus
 ena-langwu-wa angalya abalkaya-da.

4

*Wurrikikalya-langwa warnikakakirumaka
 warnumamalya*

¹ Ngalaja Neningikarrawara-langwa
 Amawurrina ngarraku-makinama akina
 aduwaba ngakwurruwa-manja
 wurrukwala-langwa warnumamalya wurribina
 ka-warena-mulangwa ambaka-murra
 Neningikarrawara, na-werrikambilyu-murrada
 enuwa-wa adinuba-wiya wurrakina.
 Ka-werrikambilyame-ka wurrakina
 wurrikikalya-manja wurramukwa, akwa
 karramini-yuwarnama aburra-langwa-manja
 ayakwa.

² Aburraja wurrukwala wurriyarrkikalya
 warnumamalya nara arakba engkirrikuma
 wurrakina ebinu-wa awurrariya
 ne-yama-murruwa, akwa nara arakba
 e-yeliyuma wurrakina akina-langwa. Kembirra
 karri-yarrkbalijiname-ka amukwiypadakina
 ekikalya ayakwa wurrakina
 wurrumurdakakinu-wa warnumamalya.

³ Wurramukwiypadakina warnumamalya
 ke-yaminama wurrukwalu-wa warnumamalya,
 “Nara e-yakajuma. Yiki-yakaja-manja kirrakina,
 awurrariye-ka akina,” ke-yaminama wurrakina.
 Akwa ke-yaminama ngarningka enena ayakwa,
 “Akwala aninga eningakalyelyubarangena-ma
 akina, kembirra nare-ka alyubaruma akina,”
 ke-yaminama wurrakina. Akena eneja
 Neningikarrawara numurdaki-ngekburakama
 amurdakakine-ka aninga
 ngarnik-alyubari-yada ngarna. Ngakwurraja
 ngarnumamalya ngarribina
 ngarru-werrikambilya-murumurra
 Neningikarrawara-manja akwa ngarribina

ngarningma-murrumurra ayakwa ebina
 alyangmandukwuna akina,
 akini-yangmarngkwajinama enuwa-wa
 ngarrakina amurndakakina-langwa aninga
 akwa kembirra ak-alyubarinama akina ngarna.

⁴⁻⁵ Eneja Neningikarrawara ni-ngekburakama
 ababurna-langwa ni-yengbinu-mulangwa
 arakburakba-kiya-wiya. Ngalaja
 ababurna-langwa ebina ni-ngekburakama
 Neningikarrawara eningabe-ka akina. Nara
 ngarna a-waruma akina aduwaba, umba
 aku-menama ebina aninga ngarrenu-kwama
 nakina akwa akini-yangmarngkwajinama
 akina-langwa. Akini-yangmarngkwajina-manja
 ngarna Neningikarrawaru-wa, kembirra
 akine-ka aninga kuw-eningabadinama
 ngarnik-alyubari-yada ngakwurruwa.

*Jesus Christ-langwa-langwa neningaba
 nenikuminuwar•duwar•da*

⁶ Nungkwaja ka-makina-manja ningkakina
 amurndakenena ayakwa
 Neningikarrawara-langwu-wa warnumamalya,
 kembirra eningaba warka
 kinuminu-war•denama ningkakina Jesus
 Christ-langwa. Ku-wilyakinama
 ningkiyirrbiyirriba ngawa
 nungkwa-langwa-manja mada amurndakibina
 ayakwa nuw-eningmidina-mulangwa
 Neningikarrawara-langwa warnumamalya akwa
 k-aburrakiyuwarnama ngawa akina-langwiya
 ayakwa alyangmandukwuna-langwiya
 ningkakina ningkeningangkawura.

⁷ Aburraja wurrukwale-ka warnumamalya na-makijeyinama wurrakina awurruwurrariya alawudawarra enubuwakida. Umba nungkwaja nara engkirrikuma akinu-wa akwa nara a-makama wurrukwala-manja, mena awurrariye-ka akina-baba. Umba kini-yuwarnama ningkiyirrbiyirra ngawa Neningikarrawara-manja ningkakina.

⁸ Ngakwurraja ngarnumamalya ak-akwurrajina-manja ngarna ngakwurra-langwa ngarnumadangkwa, eningaba akina. Umba aki-lyangmurukweyina-manja ak-engkirrikaja-manja Neningikarrawaru-wa ngarna, eningabe-ka akina angwurra. Aki-yamina-manja akina, kembirra eningaba ka-ngekburakajungwunama ngakwurra-langwa ngarr-ambilya-wiya ngarna yelakwa enena-manja angalya aduwaba akwa ngarningka eningangkawura akina ngawa.

⁹ Akine-ka ayakwa yirra-makinama nganja nungkuwa-wa aduwaba alyangmandukwuna. Kembirra nungkwaja ki-yakuwerribikinama akinu-wa akwa ku-wilyakinama akina nungkwa-langwa-manja mangma iya yukwudukwuda.

¹⁰ Ngakwurraja ngenuminu-war•denama Neningikarrawara-langwa warka umba nara a-ngwanjuma. Ngariyirrbiyirra ngawa akinuminu-war•denama Neningikarrawara ngarrakina, mena ngarru-werrikembirrarinama ngarna enuwa-wa. Nakine-ka Neningikarrawara n-ambilyama neniba neningangkawura. Akwa

nakina-bina ngarren-enibikinama
 ngakwurruwa, ngarribina
 ngarru-werrikambilya-murumurra enuwa-wa,
 akwa ngarningka neni-ngayindenama
 ken-enibikini-yada nakina
 wurrababurna-langwa warnumamalya
 aburrajukwaba.

¹¹ Umba nungkwaja ka-makinama
 amurndakenena ayakwa ababurna-langwa
 wurruminakina-manja angalya warnumamalya
 ningk-ambilya-murrumanja nungkuwa
 aduwaba.

¹² Umba aburraja wurrukwala warnumamalya
 kabu-wurumalyakinama wurrakina
 ningkakina dukwa-da, mena
 ningkiyukwujiya-baba. Umba nungkwaja
 ka-makinama kajungwa nari-yada e-yengbuma
 wurrakina amukwiyadakina ayakwa. Akwa
 ki-yaminama ngawa ningkakina eningaba
 kajungwa Neningikarrawara-langwa
 warnumamalya kabu-rringkini-yada
 ningkeningaba ngawa akwa
 kuw-eningmidini-yada amurndakibina eningaba
 warniki-yama-langwa aburrajukwaba.
 Ki-yengbinama ningkakina eningaba wulkwa
 ayakwa, akwa ki-yaminama eningaba wulkwa,
 akwa k-engkirrikajama ningkakina ngawa
 eningaba wulkwa. Akwa ku-werrikambilyama
 ngawa Neningikarrawara-manja, akwa
 ngarningka ki-lyelyingminame-ka
 warningerribirra warnumamalya.

¹³ Ningene-ka ki-likajama ambaka-murra
 arija-langwa nungkuwa-wa. Kembirra

nungkwaja ki-lyangmurukweyinama ngawa
 ningkakina yanda-langwa ki-likajama ngayuwa
 yenjerrickina. Ki-ridimindenama ningkakina
 Neningikarrawara-langwa ayakwa
 wurrumurndakibinu-wa wurruminibina
 angalya warnumamalya akwa
 k-akakirumakinama akina wurrakina-manja
 akwa ngarningka ka-wilyakajinama ngawa
 wurrakina-manja kuw-ambilya-mulangwa
 warningaba wurrakina.

¹⁴ Ningkeningma ningkakina wurrukwala
 warnungkwarba bu-makama ebina-wiya
 Neningikarrawara-langwa ayakwa
 nungkuwa-wa. Akwa ngarningka akini-yada
 ngawa aburraja wurribina wurrarumuruma
 warningijebija warnungkwarba
 bu-mingekilyingama wurrakina
 nungkuwa-manja. Kembirra akini-yada ngawa
 ngalaja Neningikarrawara-langwa Amawurrina
 k-arrubudirrkama akina nungkuwa-manja.
 Nare-ka kembirra nungkuwa e-yakuwabijuma
 akina,

¹⁵ umba ku-war-denama ningkakina ngawa
 Neningikarrawara-langwa warka.
 Ki-lyangmurukweyinama, akwa ki-yaminama
 ngawa eningaba ningkakina kajungwa
 wurrababurna-langwa warnumamalya
 kabu-rringkini-yada ki-ngbudidinama
 ningkakina.

¹⁶ Ki-rringkajungwunama ningkakina akwa
 ki-yengbinama ngawa
 Neningikarrawara-langwa ayakwa
 wurrumurndakibinu-wa warnumamalya, umba

nare-ka ningkakina a-ngwanjuma.
 Ki-yengbina-manja ningkakina ngawa
 Neningikarrawara-langwa ayakwa
 aburruwa-wa, kembirra eneja nakina
 Neningikarrawara ken-enibikinama ningkakina
 akwa ngarningka wurribina
 kabumin-engkirrikajama ayakwa
 nungkwa-langwa aburrajukwaba.

5

*Neniki-yengba-langwa Dimidi ayarrkeningaba
 ayakwa wurrukwalu-wa warnumamalya*

¹ Nuwilyaba nenierringka kini-yamina-manja
 awurrariya, kembirra nara nungkwaja
 e-yengbuma ayarrkardidarra-murra ayakwa
 enuwa-manja, umba ayarrkuwarruwalya-murra
 ayakwa ki-yengbinama ningkakina
 yilyurkwa-ma yukwudukwuda. Ki-yengbinama
 ningkakina ayakwa enuwa-manja wuburra laka
 ningki-yengbinama nungkwa-langwa-manja
 nungwena. Umba ki-yengbina-manja ningkakina
 ayakwa wurrawurrumukuma-manja,
 ki-yengbinama ningkakina wuburra laka
 ningki-yengbinama ayakwa
 nungkwa-langwa-manja narrkuwena-murriya.

² Akwa ngarningka ki-yengbina-manja
 ningkakina ayakwa
 wurradidiyuwangkwa-manja, ki-yengbinama
 ningkakina wuburra laka ningki-yengbinama
 ayakwa nungkwa-langwa-manja dirndena.
 Umba ki-yengbina-manja ningkakina
 wurruwarrngkiyukwayuwa-manja
 wurridarringka, ki-yengbinama wuburra laka

ningki-yengbinama nungkwa-langwa-manja
darrkuwena-murriya. Ki-yengbiname-ka
ningkakina ayarrkeningaba ayakwa, akwa
kuma-wilyakinama mamungkwur•da mangma
iya yukwudukwuda ningkakina.

*Wurradidiyuwangkwa-langwa
wurringayingaya-langwa*

³ Kuw-ambilya-manja wurridarringka
wurringayingaya wurrakwukawura wurrakina,
ku-marngkirradinama kembirra ningkakina
aburruwa-manja.

⁴ Umba aburraja wurrukwala warnungkwarba
iya wurridarringka aburra-langwa dukwa
dirndarringba, dukwa dungkwarringba, dukwa
duminjarringba, dingaya dakina. Kembirra
karring-akwurrajinama ngaluwa-manja
wurrakina aduwaba, mena dibina-murrada
dingaya narring-akukwurrajuwa-mubaba
dakina aburruwa-manja adinuba-wiya
wurriyukwayuwa-wiya wurrakina. Kembirra
aburramba-langwa karring-akwurrajinama
wurrakina dakina-manja aduwaba,
dingaya-baba arakba dakina. Ke-yamina-manja
akina aduwaba, kembirra eneja nakina
Neningikarrawara kenu-werrungwur•denama
wurrakina.

⁵ Laka ngalaja duwilyaba dingaya nara
wurribina warnumamalya akwurrajuma
ngaluwa-manja umba ying-ambilyama
dakwukawura dakina? Kembirra
yingu-werrikembirrarinuma arakba dakina
Neningikarrawara-manja akwa
yingu-buburiyaminama enuwa-wa

dadingangkawura dakina. Meningilida iya alyarrngwalyilya yingini-yendabajama dakina enuwa-wa kajungwa kininga-mamurikajini-yada nakina ngaluwa-manja.

⁶ Umba aburraja wurrukwala wurridarringka wurringayingaya namin-engkirrikajjungwunama warningangkawura wurrakina. Narri-ngayindenama aruma aninga iya akubibeka akwa dukwulyubena dumbala warnik-awiyebi-yada wurrakina. Nare-ka a-werrikambilyuma Neningikarrawara-manja wurrakina, umba erribirre-ka nuw-ambilyama wurrakina wuburra laka warninikijungwa warnumamalya nuw-ambilyama wurrakina.

⁷ Nungkwaja ka-makinama ningkakina Neningikarrawara-langwa-manja warnumamalya amurndakenena ayakwa nganyangwa. Wurrakine-ka karr-akwurrajinama aburra-langwa wurringayingaya wurridarringka, kajungwa nari-yada a-lekbuma wurrukwala warnumamalya aburruwa-manja.

⁸ Nara-manja ng-akwurrajuma wurrakina aburra-langwa warnumamalya, wurruwurrariye-ka kembirra wurrakina. Wurruwurrariye-ka wuburre-ka laka ka-warenama Neningikarrawara wurrakina. Aburraja warnumamalya wurribina warningbala-murruwiya Neningikarrawara ke-yamina-manja wurrakina amukwiyadakina, awurrariye-ka akina. Umba aburraja warnumamalya wurribina

Neningikarrawara-langwa ke-yamina-manja wurrakina amukwiyadakina, awurrariye-ka angwurra akina.

⁹ Akwa ena ngarningka ningene-ka yirra-makinama. Yirra-ngayindenama ningkena k-arrikarrenama ekirra wurridarringka-langwa wurringayingaya-langwa jurra-manja, kajungwa wurrukwala warnumamalya Neningikarrawara-langwa karr-embirrajini-yada wurrakina-manja. Wurrumiyambena wurridarringka wurringaya karr-embirrajinama wurrakina? Nara embirrajuma wurrababurna-langwa umba wulkwa wurradidiyuwangkwa wurringaya wurribina nuw-ambilyu-murumurra ⁶⁰ mamarika iya yinungkwura akwa ngawa angwurra ngarningka, akwa wurribina narra-wilyakama warningiyarringba wurruwilyaba-ma ngawa,

¹⁰ akwa wurribina nuw-ambilyuma warningaba wurrukwala-manja warnumamalya. Amiyambena eningaba ne-yamama wurrakina? Narr-arumurrkwama aburra-langwa wurriyukwayuwa ambaka-langwa. Akwa narr-akwurrajuwama warnumamalya wurribina na-likenuma engka-langwa angalya, akwa ngarningka narra-mamurikajuwama warnumamalya Neningikarrawara-langwa akwa ngawa warnumamalya wurribina na-werrikawarriyadinuma aburrajukwaba. Akwa ngarningka na-lyangmurukweyinumana narri-ngekburakama eminiminingka

eninginingaba warningangkawura wurrakina.
Wurramukwiyadakina wurradidiyuwangkwa
wurringaya kembirra kamin-arrikarrenama
nungkuwa aburra-langwa ekirra aduwaba.

*Wurrididarringka-langwa
wurringayingaya-langwa*

¹¹ Kamin-arrikarrenama ningkakina ekirra
wurrumurndakakina-langwa wurringayingaya
wurradidiyuwangkwa. Akena nara-manja
ambaka kuw-ambilya 60 mamarika iya
yiningkwura, kembirra nara amin-arrikarruma
aburra-langwa ekirra. Nara amin-arrikarruma
akina, mena ambaka-murra ngarningka
wurrakina karra-ngayindenama
warnungkwarba dukwa-da. Wurrakine-ka
kembirra akini-yada ngawa karruma-kwunama
dukwa mirirrba Jesus Christ-uwa.

¹² Karruma-kwuna-manja wurrakina mirirrba
Jesus Christ-uwa, kembirra
karri-yarrkuwurrenana wurrakina ebina
nenu-kwama ayakwa Jesus Christ-uwa
adinuba-wiya, akwa kembirra aburraja
wurrukwala warnumamalya karra-rringkinama
wurrakina akwa karra-lekbajama
aburruwa-manja. Kembirra eneja Jesus Christ
keni-rringkinama wurrakina akwa
keni-lekbajama nakina aburruwa-wa
enejukwaba.

¹³ Wurramukwiyadakine-ka wurridarringka
wurribina wurringayingaya
na-kuwabarrngwarrngwadinama
warninguwarka-ma wurrakina akwa

na-marrawarnama na-likajama erribirra
 eminingku-wa iya eminingku-wa alikira.
 Kembirra narri-yarrumurnduwarnama ayakwa
 wurrukwala-langwa warnumamalya akwa
 karri-ngekburakinama awinyamba. Yawe-ka!
 Akena akwala ayakwa nara e-yengbuma
 wurrakina.

¹⁴ Nganja ningi-yaminama ngayuwa
 wurramukwiyadakina wurringayingaya
 karra-menama ngarningka warnungkwarba,
 akwa ngarningka karr-arrangbinama
 wurriyukwayuwa, akwa karr-akwurrajinama
 warningiyarringba-manja akwa ngawa
 wurriyukwayuwa-manja wurrakina. Kembirra
 aburraja warnumamalya wurribina
 ngarrabu-wirrikbinama ngakwuruwa-manja
 Neningikarrawara-langwa-manja
 ngarnumamalya nara wurrakina arndiruma
 ngakwuruwa.

¹⁵ Umba wurrukware-ka wurringayingaya
 wurridarringka nenu-kwama arakba mirirrba
 Neningikarrawaru-wa akwa neni-yuwarnama
 wurrakina Namukwu-wa aduwaba.

¹⁶ Ngalaja duwilyaba didarringka dadingijebija
 karringa-wilyakina-manja wurringaya
 ngala-langwa-manja warnumamalya,
 karring-akwurrajinama wurrakina
 ngaluwa-manja. Nara dakina amini-lalikama
 akwurrajuma warningijebija warnumamalya
 wurrakina-manja, umba karring-akwurrajinama
 dakina ngalabakiya-ba, kajungwa
 wurrumurdakakina warnumamalya
 warningijebija karr-akwurrajini-yada wulkwa

wurringayingaya nuw-ambilyama
wurrakwukawura wurrakina.

*Wurrarumuruma-langwa warningijebija-langwa
warnungkwarba*

¹⁷ Aburraja wurrarumuruma warningijebija
warnungkwarba wurribina
nenuminu-war•denama Neningikarrawara
narra-mamurikajinama wurrakina
wurrukwala-manja warnumamalya kajungwa
warniki-yuwi-yada wurrakina
Neningikarrawaru-wa. Ningkakine-ka
nungkwaja kembirra ka-kwunama angwarnda
aburruwa-wa. Ka-war•dena-manja wurrakina
eningaba warka, karr-akakirumakina-manja
wurrakina Neningikarrawara-langwa ayakwa
wurrukwala-manja warnumamalya, akwa
karra-wilyakajina-manja wurrakina
warniki-yama-langwa eningaba wurrakina,
kembirra ka-kwunama ningkakina ababurna
angwarnda aburruwa-wa.

¹⁸ Ngalaja ayakwa Neningikarrawara-langwa
ne-yaminama akina,
“Awilyaba bulukwa kakuminu-war•dena-manja
warka nungkwa-langwa
ka-ngalyilyakina-manja akina amadidira
amaninga kajungwa amakwulya
ka-wayijajungwuni-yada akina, kembirra
nara ningkakina amin-ararikama
ngala-langwa edirra.
Yikumin-ararikina-manja ngala-langwa
edirra, kembirra nare-ka alyubaruma
akina. Kembirra wu-lalika ab-alyubarina

akwala amadidira amaninga akina
 bulukwa nungkwa-langwa,”
 ne-yaminama akina ayakwa
 Neningikarrawara-langwa ngarraku-makinama
 aduwaba. Akwa enena ngarningka,
 “Wurribina warnikuminuwar•duwar•da
 karru-menama angwarnda
 na-war•dangu-mulangwa wurrakina
 warka,”
 ne-yaminama ngarningka akina ayakwa.

¹⁹ Akwali-yada aburraja wurrukwala
 warnumamalya narra-lekbajama wurrakina
 wurrumurndakakinu-wa wurrarumuruma
 warningijebija warnungkwarba ebina-langwa
 ne-yama-mulangwa awurrariya. Umba
 kini-yengbina-manja nuwilyaba-ma
 nenumamalya nungkuwa-wa akina-langwa
 awurrariya, nare-ka nungkwaja
 amin-engkirrikuma enuwa-wa. Wulkwa
 wurrambilyuma akwa wurrabiyakarbiya
 warnungkwarba keni-rringkina-manja nakina
 ni-yama-mulangwa awurrariya akwa
 karru-wilyakina-manja ebina ayakwa
 nungkuwa-wa, kembirra arakba ningkakina
 k-engkirrikajama akinu-wa.

²⁰ Umba ke-yaminjamina-manja wurruwilyaba
 wurrarumuruma warnungkwarba awurrariya,
 kembirra ka-lekbajama ningkakina wurrakina
 kuw-engkirrikaja-mulangwa
 wurrababurna-langwa warnumamalya
 warningijebija. Ka-lekbajama ningkakina
 wurrakina-manja warnungkwarba kajungwa
 wurrakina wurrukwala wurrarumuruma

warningijebija warnungkwarba
 kuw-engkirrikaja-manja nungkwa-langwa
 ayakwa kuw-akbar•deni-yada, akwa nari-yada
 wurrakina e-yamama awurrariya.

²¹ Enena ayakwa yirra-makinama nganja
 nungkuwa-wa, bu-rringkina-murrumanja
 ngayuwa aduwaba Neningikarrawara iya Jesus
 Christ akwa ngawa Neningikarrawara-langwa
 warnikumamurikaja aburrajukwaba. Kembirra
 yikuminu-wilyakina ngawa nganyangwa
 ayakwa ababurna-langwa ningi-yengbinuma
 ngayuwa nungkuwa-wa. Nare-ka e-yengbuma
 ayarrkeningaba ayakwa wurrukwala-manja
 akwa ayarrkawarriya ayakwa
 wurrukwala-manja. Umba ki-yengbinama
 ayarrkidirrbura ayakwa wurrababurna-manja
 warnumamalya.

²² Nara a-wekbalyuma a-mingekilyingama
 warenja-bawiya wurrububungkawa
 warningijebija. Akwa ena ngarningka.
 Ke-yamina-manja warnumamalya awurrariya,
 kembirra nare-ka e-yakajuma aburruwa-manja
 umba k-ambilyama ngawa
 ningkumurndangekburna
 ningkeningangkawura ningkakina.

²³ Dimidi, ningkakine-ka ningki-bekinama
 akungwa awilyaba, umba ki-bekinama
 ningkakina eyukwayuwa yanda amalyirra
 akwurena-langwa ngalajukwaba, kajungwa
 kak-eningabakini-yada ningkakina, mena
 ningk-angbilyuwadinama adadinuba. Akine-ka
 amalyirra akwurena-langwa ki-bekina-manja

eyukwujiya ningkakina, kembirra eningabe-ka mirrijina mulkwa-langwa.

²⁴ Wurrukwala warnumamalya kuw-arriyakajungwuna-manja wurrakina awurrariya-langwa, aburraja kembirra wurrababurne-ka warnumamalya kuw-eningmidinama wurrakina akina-langwa awurrariya nara-wiya a-lekbuma nakina nubungkawa aburruwa-wa. Umba wurrukwala warnumamalya kuw-arriyakajungwuna-manja wurrakina awurrariya-langwa, kembirra nara aburraja wurrukwala eningmiduma warenja-bawiya, umba ambaka-murra wulkwa kuw-eningmidinama amurndakakina-langwa awurrariya.

²⁵ Umba ebina-langwiya, aburraja wurrukwala warnumamalya ke-yaminama eninginingaba. Kembirra aburraja wurrababurna warnumamalya kuw-eningmidinama akina-langwa eningaba. Umba akwali-yada aburraja wurrukwala warnumamalya ke-yaminama eninginingaba akena nara aburraja wurrukwala eningmiduma akina-langwa. Akena amurndakakina eninginingaba aburra-langwa nare-ka abuwarrkajungwuma akina eningangkawura.

6

Warnikuminuwar·duwar·da-langwa

¹ Wurrukwala warnumamalya Neningikarrawara-langwa, aburraja wurrububungkawa narraminu-beyindanguma

angwarnda wurrukwalu-wa warnumamalya
 kajungwa ka-war•deni-yada warka
 wurrakina-langwa wurrubungkawa. Umba
 nungkwaja nungkuwa wurra-makina enena
 ayakwa nganyangwa
 wurrumurdakakina-manja
 warnikuminuwar•duwar•da. “Nare-ka
 awinyambaduma nungkwurra-langwu-wa
 wurrubungkawa,” ki-yamina, “umba
 eningaba warka yikaminu-war•dena kirrakina,”
 ki-yamina nungkuwa aburruwa-wa. Akina
 ayakwa ka-makina nungkuwa, mena nara-manja
 wurrakina a-war•duma eningaba warka,
 kembirra wurruminukwala warnumamalya
 karri-rringkiname-ka akina, akwa
 ke-yengbinama wurrakina ayakwa
 ayarrkawarriya
 Neningikarrawara-langwa-langwa nenimikirra
 akwa ngawa ena-langwa-langwa ayakwa ebina
 ngarr-akakirumakina-mulangwa ngakwurruwa
 warnumamalya-manja.

² Umba aburraja wurrukwala
 wurrubungkawa warningijebija
 warnumamalya wurrakina. Kembirra
 nungkwaja nungkuwa wurra-makina ena
 ayakwa nganyangwa aburra-langwu-wa
 warnikuminuwar•duwar•da. Ki-yamina
 nungkuwa, “Nare-ka a-lyangkiyamama
 nungkwurra-langwu-wa wurrubungkawa,
 ‘Nganyangwa nubungkawa neningeningaba-ma
 nakina,’ mena narrkuwena-murriya wuburra
 wurrakina aduwaba. Aburraja
 wurrumurdakakina wurrubungkawa

kirraminu-war•dena-murrumurra warka
 warningijebija warnumamalya aburrajukwaba.
 Kembirra kirri-lyelyingminama
 aburruwa-manja akwa kembirra
 aminakina-langwa eningaba angwurra
 yikaminu-war•denama kirrakina warka,”
 ki-yamina nungkuwa wurrumurndakakinu-wa
 warnikuminuwar•duwar•da.

*Ekikalya-langwa ayakwa akwa
 alyangmilyangmandukwuna-langwa ayakwa*

Ningkakina kembirra nungkuwa
 ka-makinama amurndakenena ayakwa
 nungkwa-langwa-manja warnumamalya.

³ Aburraja warningerribirra warnumamalya
 karr-akakirumakina-manja eminiminingka
 ayakwa wurrukwala-manja warnumamalya,
 kembirra nara wurrakina a-yarrkuwilyakama
 akina ayakwa alyangmandukwuna ebina
 nenu-makamurra Jesus Christ
 ngakwurra-langwa Nubungkawa aburruwa-wa.
 Akine-ka ayakwa ngarraku-makinama
 ngarniki-yama-langwa
 Neningikarrawara-langwa-langwiya mangma.

⁴⁻⁵ Karr-akakirumakina-manja ekikalya
 ayakwa, kembirra ka-makijeyinama wurrakina,
 “Ningeningme-ka ngayuwa Neningikarrawara,”
 ke-yaminama wurrakina, akena nara.
 Wurrikikamarra ngawa wurrakina. Umba
 ka-makijeyinama ngarningka wurrakina,
 “Ningarume-ka ngawa ningenumamalya
 ngayuwa,” ke-yaminama wurrakina. Akwa
 narri-ngayindenama ka-merribeyinama
 wurrakina ebina-langwa ayakwa

eningalyangmandukwuna-ma-langwa.
 Awurrariye-ka akina, mena
 ke-yakwujamajeyinama wurrakina akwa
 ka-makijeyinama awurrariya-baba ayakwa.
 Akwa kembirra kamini-ngekburakajeyinama
 awurrariya ayakwa mangma-murra akwa
 ngawa edirra-murra. Wurrumurndakakine-ka
 warnumamalya nara arakba engkirrikuma
 alyangmandukwuna-wa ayakwa
 Neningikarrawara-langwu-wa, mena mangma
 aburra-langwa num-arriyadinu-murrubaba
 makina. Na-lyangkiyaminama wurrakina,
 “Ki-likaja-manja ngayuwa
 Neningikarrawara-langwa-manja mamurukwa,
 kembirra ku-mename-ka ngayuwa aruma
 angwarnda,” ke-yaminame-ka wurrakina.

⁶ Amandangwa nungkwaja ki-likaja-manja
 ngawa Neningikarrawara-langwa-manja
 mamurukwa, kembirra ningkiyekirrerre-ka
 ningkakina. Ki-yekirrerridinama wuburra laka
 ningkumarume-ka angwarnda. Akena nara
 ningkakina a-ngayinduma ngawa ngarningka
 akwala umba ki-yaminama, “Ngawa arakba.”
 Wulkwa kembirra ki-yekirrerridinama
 angwurra ningkakina.

⁷ Ngarrabu-rukwularrijuwa-manja
 ngakwurra-langwa wurrirndirndirra
 ngakwurruwa enena-manja angalya,
 amiyambene-ka ngarru-wilyakama
 ngakwurraja? Nara ngawa-da!
 Ngarru-rukwularrinuma ngarrurumungkwur-da
 ngarningamurndakijika-ma ngarna. Umba
 aki-jungwuna-manja ngarna, amiyambene-ka

aku-wilyakinama ngakwurruwa-manja
 enena-langwa angalya? Nara ngawa-da.

⁸ Umba aninga akwa dumbala
 aku-wilyakina-manja ngarna enena-manja
 angalya aduwaba, akina ngawa.

⁹ Umba aburraja wurrukwala warnumamalya
 karri-ngayindena-murruwurra wurrakina
 warniki-rndirrkki-yada ababurna
 karruma-yuwarnama muwurrariya
 mamurukwa. Amurndakakina-bina
 awurruwurrariya enubuwakida
 aburra-langwa-manja mangma amurndakibina
 karraku-kwudirrkkinama wurrakina
 awurrariya-wa. Ambaka-murra
 karri-lyumadikinama ababurna-langwa akwa
 awurrariye-ka ngalaja aburra-langwa
 ka-ngekburakajungwunama akina.

¹⁰ Akine-ka ayakwa yirra-makama nganja
 nungkuwa-wa, mena wurribina warnumamalya
 karri-ngayindena-manja wurrakina angwurra
 ababurna angwarnda, kembirra eminiminingka
 awurruwurrariya ka-ngekburakajungwunama
 aburra-langwa. Aburraja wurrukwala
 warnumamalya narruma-lalikama arakba
 Neningikarrawara-langwa mamurukwa,
 narri-ngayindangu-mulangwa angwurra
 wurrakina ababurna angwarnda. Kembirra
 aduwaba nuw-ambilyame-ka
 wurruwerrikawarriya ngawa wurrakina,
 wuburra laka na-werridadijungwunama
 wurrakina angandinga-murra lyelyinga
 yukwudukwuda-manja.

Eningarija-langwa ayakwa Bawula-langwa

Dimidi-wa

¹¹ Umba nungkwaja Neningikarrawara-langwa ningkenumamalya ningkakina. Kembirra nare-ka e-yamama amurndakibina awurruwurrariya yirra-maka-mulangwa ngayuwa nungkuwa-wa. Umba eningaba ki-yaminjaminama ningkakina. Ki-likajama ngawa ningkakina Neningikarrawara-langwa-manja mamurukwa, akwa nare-ka a-ngwanjuma. Akwa ningkuwerrikidirrbura ngawa ki-likajama ningkakina akwa ki-lyinginama angwurra akuwerrikambilyinga akwa ngawa akwulyelyingma. Akwa ngarningka ningkumurndamurndirra ki-likajama ngawa ningkakina warnumamalya-manja.

¹² Ngakwurraja ngarribina Neningikarrawara-langwa ngarnumamalya, wuburra laka akakwuljenja ak-angkarrinama ngarna. Ak-akwuleyina-manja ngakwurruwa ngarnumamalya, nara a-ngwanjuma errikerruma, umba angwurra ak-angkarrinama ngarrakina. Nara ambaka ngarrakina ak-akburrangarna-langwa Neningikarrawara-langwa angalya. Kembirra nungkwaja ki-likajama ngawa Neningikarrawara-langwa-manja mamurukwa ningkakina, yanda-langwa k-akburranginama ningkakina Neningikarrawara-langwa angalya. Kembirra yakwujina ngawa k-ambilyama ningkeningangkawura. Eneja nakina Neningikarrawara ngin-ardijuwama nungkuwa enuwa-wa kajungwa enuwa-manja

k-ambilyi-yada ningkeningangkawura ningkakina. Akwa akini-yada ngawa ngin-ardijuwa-manja Neningikarrawara enuwa-wa ningkakina, ningkarra-makama wurrababurna-manja warnumamalya ningku-werrikambilyu-mulangwa Neningikarrawaru-wa ningkakina.

¹³ Eneja Neningikarrawara n-engkirrikenume-ka nakina amurndakibina ayakwa ababurna-langwa yirra-makama ngayuwa nungkuwa-wa. Nakina-bina ni-ngengkuwangajiname-ka aduwaba ababurna-langwa akina. Eneja Jesus Christ n-engkirrikenuma enejukwaba akinu-wa ayakwa nganyangwu-wa. Nakina-bina numarngba ni-yengbinuma alyangmandukwuna ayakwa Neningikarrawara-langwa-langwa nibinu-wa nubungkawa Bandiyija Balidu-wa. Kembirra akina-langwa yirra-makinama ngayuwa aduwaba nungkuwa-wa

¹⁴ nare-ka a-yarrkuwurruma Neningikarrawara-langwa ayakwa umba kinumini-yarrkuwarakina akina yanda-langwa nakina Nubungkawa Jesus Christ kini-lawurradinama yangkwurrangwa.

¹⁵ Nakine-ka Nubungkawa Jesus Christ kini-lawurradinama nakina yangkwurrangwa mena Neningikarraware-ka ni-lyangkuwerribikajungwunuma arakba neniki-larrka-langwa nakina. Umba ngambi-yade-ka Jesus Christ kini-lawurradinama nakina? Ngarningbale-ka ngarna. Umba eneja Neningikarrawara nuwilyaba-ma neningma

nakina. Neningikarrawara nakina
 nuwilyaba-ma Nubungkawa nenumamalya.
 Akwa nu-bungkawadinama nakina
 warningerribirra-manja wurriyukwayuwa
 wurrubungkawa wurrababurna-manja.
 Nare-ka wurribina wurrukwala
 wurrubungkawa wurringbuda wuburra
 enuwa.

¹⁶ Enuwa yimbukwa nara a-jungwuma nakina,
 umba n-ambilyama neningangkawura ngawa
 alarradada-manja. Akine-ka alarradada
 na-kwulyarriyina ngawa. Akwa nara
 a-likama ngakwurraja ngarningerribirra
 ngarnumamalya yenjerrickina
 Neningikarrawaru-wa akwudangwa. Nara
 wurribina wurrukwala keni-rringka-langwa
 nakina arakburakba-kiya-wiya-langwa
 yanda-langwa aduwaba, akwa
 ngakwurrajukwaba aduwaba nara nakina
 a-rringkama ngarna-da. Kemberra
 ngarrababurna-langwa
 ngenu-werrikiyangmarngkwajinama nakina
 aduwaba. Akwa enu-bungkawadina nakina
 ngakwurruwa-manja aduwaba akwa
 angkawura. Amandangwa.

¹⁷ Nungkwaja ningkakina wurra-makina
 wurruminarumuruma angwarnda
 warnumamalya enena ayakwa nganyangwa.
 Ki-yamina ningkakina aburruwa-wa, “Nare-ka
 a-ngkweningabakajungwuma, akwa nara
 engkirrikuma karningangkawura
 amurndakijiku-wa ebina
 kuw-arriyadina-murruwa enena-manja angalya.

Umba yiku-werrikambilyama ngawa kirrakina
 nuwilyaba-murra-manja Neningikarrawara
 umba nara akwala. Nakine-ka
 Neningikarrawara numekba akwa
 ngarrenu-wekbilyenama eninginingaba
 eningerribirra kajungwa ngarriyekirrerra
 ak-ambilyi-yada ngakwurruwa
 ngarnumamalya,” ki-yamina ningkakina
 wurrumurndakibinu-wa wurruminarumuma
 angwarnda warnumamalya.

¹⁸ Akwa ngarningka wurra-makina
 aburruwa-wa amurndakenena ayakwa.
 “Karningaba wurr-ambilya wurrukwala-manja
 warnumamalya,” ki-yamina. Akwa
 “Yiki-lyangmurukweyina yiki-yaminjamina
 ngawa eminiminingka eninginingaba. Akwa
 yiku-mekbadina akwa yiki-larrmburrena
 yik-awurikheyina eningerribirra
 nungkwurra-langwa kirrakina,” ki-yamina
 nungkuwa wurruwurrakinu-wa
 wurruminaruma angwarnda
 warnumamalyu-wa.

¹⁹ Ke-yamina-manja akina, kembirra
 karri-larrngkwaburrenama wurrakina
 ababurne-ka eninginingaba amurndakibina
 Neningikarrawara kenu-kwunama
 ena-langwa-manja angalya abalkaya
 ambaki-yada. Aminakina-langwa kembirra
 nakine-ka Neningikarrawara kenu-kwunama
 amamalya akwanenibika eningaba
 aburruwa-manja.

²⁰⁻²¹ Nungkwaja ningkakina
 ki-yarrkuwilyakinama engkinyungwurra ngawa

ababurna-langwa ayakwa alyangmandukwuna,
 amurndakibina nuw-eningmidinama
 Neningikarrawara-langwa warnumamalya.
 Ki-yarrkakkurrajinama akina kajungwa
 nari-yada wurrukwala warnumamalya
 a-warrukwajuma akina. Aburraja wurrukwala
 warnumamalya ne-yaminama, “Wulkwa
 amurndakakina ayakwa yirrakakiruma yarna
 alyangmilyangmandukwuna,” ne-yaminama.
 Nara nungkwaja engkirrikuma
 enubuwakidu-wa ayakwa
 ayarrkiyarrkawarriya-wa
 ne-yengbina-murruwa akwa
 ne-beyina-murruwa. Wurrakine-ka
 warnumamalya narruma-yuwarnama
 muwurrariya mamurukwa akwa
 narri-lyumadikama amurndakibina ayakwa
 alyangmandukwuna nuw-eningmidinama
 Neningikarrawara-langwa warnumamalya.
 Nganja ningeni-ngayindenama ngayuwa
 Neningikarrawara kinu-marngkirradinama
 nakina nungkuwa-manja akwa ngawa
 wurrababurna-manja warnumamalya
 wurribina nuw-ambilya-murrumanja
 nungkuwa-manja akina-manja angalya
 ningk-ambilya-murrumanja nungkuwa.
 Ena ngawa-da.

Anindilyakwa Bible
Portions of the Holy Bible in the Anindilyakwa
language of Australia

copyright © 2019 Bible Society of Australia

Language: Anindilyakwa

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Jun 2026 from source files dated 12 Dec 2025

93266950-789d-563b-b824-7dc9dd3865ce